1848. N°. 106.

ARNHEMSCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag*, *Zaturdag* en *Zondag*, is *f* 5 in de drie maanden.

ZONDAG 21 MEI.

De prijs der Advertentiën is, van één tot *vijf* regels, *f* 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

BERIGT.

Aan heeren Notarissen, Boekverkoopers en andere adverteerders in de Arnhemsche Courant wordt bij dezen kennis gegeven, dat zij hunne advertentiën tevens in het Bijblad tot de Arnhemsche Courant kunnen doen overnemen en op die overneming een rabat van vijftig ten honderd zullen genieten. Op dezelfde wijze kunnen zij, die Advertentiën in het Bijblad hebben geplaatst, die in de Arnhemsche Courant tegen hetzelfde rabat doen overnemen.

Aanprijzingen van boek- en kunstwerken, uitvindingen enz. (zoogenaamde reclames) zullen voortaan onder de rubriek Ingezonden Stukken worden opgenomen tot den prijs van 2½ cent per regel. Op verzoeken tot aanprijzing gerigt aan de redactie zal geen acht worden geslagen. De redactie zal echter voortgaan onder de rubriek Letternieuws van de haar toegezonden boekwerken verslag te geven.

Geestvervoering des Nieuwen Rotterdammers.

Wanneer ik, neêrgezeten,
Bedaard de regels leze
Des Nieuwen Rotterdammers,
Dan rollen mij de tranen
Van weemoed langs de wangen.

Beklagenswaardig is het, dat de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, te regt hoog gewaardeerd om hare handelsberigten, soms politische stukken levert, waarin men te vergeefs gezond oordeel en kennis van staatszaken zoekt. Zoo wordt thans in haar nommer van den 16den dezer, door de redactie, het Paaschlam geslagt en het Hosannah gezongen over eene redevoering, welke de heer DONKER CURTIUS den 13den dezer, in de Kamer, hield, en welke volstrekt niets beteekent, dan dat men hier te lande voortdurend den spot drijft met de vereischten eener constitutioneele regering. Welke bevoegdheid toch bezat de heer DONKER CURTIUS, tijdelijk minister van Justitie, om een regerings-programma voor te dragen? Hoe kon er, onder eene constitutioneele regering, een regeringsstelsel worden aangeboden door een eenvoudig lid van een in ontbinding verkeerend ministerie?

Drie der voornaamste departementen van algemeen bestuur waren onbezet, toen de tijdelijke minister van Justitie zijne redevoering hield: het departement van Buitenlandsche Zaken, het departement van Finantiën en het departement van Oorlog; en op dat oogenblik van ontbinding komt een eenvoudig lid van zoodanig onvolledig en hoofdeloos bewind een programma van regering voorstellen!

Een programma van regering, namens een ministerie, waaraan de president en drie hoofdministers ontbreken!

Een tijdelijk minister van Justitie neemt de gelegenheid waar, dat de president van zijn collegie ontbreekt, om een *algemeen regerings-programma* voor te stellen, hetgeen hoogstens door hem zelven en zijne collega's van Binnenlandsche Zaken en van de Eerediensten werd beäamd! (1)

Blootelijk, dus, namens de ministers van Justitie, van Binnenlandsche Zaken en van de Eerediensten, kon er den 13den dezer een regerings-programma worden voorgesteld.

En daartoe had de minister van Justitie volstrekt niet meer bevoegdheid dan zijn collega van Binnenlandsche Zaken of een zijner collega's van Eeredienst.

Even zoo goed als de minister van Justitie, had de minister van de hervormde en israëlitische Eeredienst of die der roomsch-katholijke, een programma van algemeen staatsbestuur kunnen voorstellen, en ingrijpen in de bevoegdheid zijner toekomstige collega's van Finantiën, van Buitenlandsche Zaken en van Oorlog.

Ware de heer DONKER CURTIUS, ook slechts *ad interim*, tot president van den raad van ministers benoemd geweest, ja, dan had hij een regerings-programma kunnen voorstellen, voor zich en zijne ambtgenooten, en hetwelk voor zijne toekomstige collega's verbindend had kunnen worden gesteld.

Maar de heer DONKER CURTIUS was volstrekt niet benoemd tot minister-president; de heer DONKER CURTIUS was niets anders dan een lid van een hoofdeloos en onvolledig ministerie.

De heer DONKER CURTIUS was mitsdien volstrekt onbevoegd een regerings-programma voor te stellen, waarmede niet alleen de toekomende president van den raad, maar ook de vooralstoen niet benoemde ministers van Finantiën, van Buitenlandsche Zaken en van Oorlog naar hartelust den spot kunnen drijven.

De Kroon, dit vergete men niet, gelijk de heer DONKER CURTIUS het heeft vergeten, de Kroon is volstrekt niet gebonden aan een door een' *onbevoegden* voorgesteld programma.

Had de Kroon zich *eenigermate* aan het programma des heeren DONKER CURTIUS *willen verbinden*, dan had zij hem *ad interim* tot minister-president benoemd.

Maar de Kroon wilde zich volstrekt niet *verbinden*; en handelde de heer DONKER CURTIUS hier als haar agent, hij deed het zonder daartoe officiëel gemagtigd, zonder erkend te zijn; als een agent, dien men te ieder gelegener ure kan verloochenen.

Zoo laat men dikwerf iemand iets zeggen, hetwelk men voor het oogenblik wenscht dat geloofd worde, doch waaraan men volstrekt niet wil gebonden zijn.

Droevige rol, voorwaar, welke de heer DONKER CURTIUS den 15den dezer in de Kamer ging spelen: droevige rol, hetzij zij hem door zijn eigen hoofd ingegeven, hetzij zij hem van elders *geïnsinueerd* werd.

Sprak hij zonder magtiging des Konings, dan behoeft het ongepaste en het onwettige zijner handelwijze wel geen enkel woord tot betoog, — was hij door den Koning gemagtigd, waarom vroeg hij dan niet de *officiëele volmagt*, dat is, den titel van minister-president daartoe?

De heer DONKER CURTIUS bezit immers kennis genoeg van constitutioneel staatsregt, om te weten dat slechts de president van een ministerie een regerings-programma voorstellen kan, en wij betwijfelen niet of gemelde heer, des avonds, tot bedaard nadenken gekomen, zal zich zelven niet hebben ontveinsd dat zijne onbevoegde handelwijze, in ieder ander land, deerlijke bespotting na zich slepen zou. Inderdaad slechts in een land, alwaar men, telkens door beloften te leur gesteld, nogtans telkens van nieuws *wil* vertrouwen, en alwaar de blindste vertrouwer den meesten bijval vindt, slechts in zoodanig land kan men dagbladen vinden, ontbloot genoeg van oordeel en verstoken genoeg van staatkundige kennis en doorzigt, om zich »opgetogen te gevoelen" over eene nieuwe en van alle autoriteit ontbloote *voorspiegeling* van wat de natie sinds eindelooze jaren wenscht, maar — geloove het tegendeel wie wil — nog lang *onuitgevoerd* zal zien.

Goede, onnoozele zielen, herinnert gij u niet meer, hoe ook in de hagchelijke jaren van 1830 en 1831 »vader WILLEM" u vroeg of gij niet soms eene herziening van grondwet begeerdet? — met welk zalvend vertrouwen gij, van dat oogenblik af, aan de ledige tafel des Vertrouwens zijt gaan zitten? Eilieve, wat hebt gij intusschen te eten gekregen?

Opgesprongen, zijt gij ja, dikwijls

---

(1) De heer RIJK, gelijk men weet, neemt geene regeringsbeginselen aan, maar zeilt met alle winden mede. Hij voer onder de vlag VAN RAPPARD, en was even bereid onder de vlag SCHIMMELPENNINCK als onder de vice-vlag DONKER te varen.

van vreugde en in de handen hebt gij geklapt als u bij wijlen gelijk den goeden SANCHY PANZA een schotel werd vertoond, dien gij daarna met droevige gezigten zaagt voorbijdragen; weest nu, in 's hemels naam eindelijk eens verstandiger, en schort uw vertrouwen en uwe dankbaarheid op tot dat gij *in het bezit* zult zijn, al ware het ook slechts van de helft van hetgeen gij u verbeelt binnen kort te zullen erlangen.

Reeds voor twaalf jaren — toen er nog geen sprake van een' *Nieuwe Rotterdammer* was, schreven wij: »Niets is heilzamer dan een verstandig mistrouwen." Hadden wij ongelijk, gelijk toen *Handelsblad* en *Avondbode* beweerden?

Buitenlandsche berigten.

ZWEDEN en NOORWEGEN.

Stockholm, *11 mei.* Wegens »eene noodzakelijke voorzigtigheid, welke eischt, niet onvoorbereid te zijn op de gebeurtenissen, die vooral de laatste voorvallen in een naburig rijk, hetwelk een voorwerp van de warmste deelneming van het Zweedsche volk is, kunnen veroorzaken, onze eigene dierbare belangen te beveiligen en die ondersteuning te verleenen, welke van dien kant gevraagd is," heeft de Koning van de Rijksstanden, na de geheime commissie geraadpleegd te hebben, een' bijzonderen credietbrief gevraagd. De Koning »wil echter in zulk eene gewigtige zaak niet eerder een besluit nemen voor dat de Rijksstanden, als vertegenwoordigers van het Zweedsche volk, hunne meening hebben verklaard, in hoeverre de natie bereid zou zijn, zich de vereischte opofferingen te getroosten." Deze credietbrief is door de staatscommissie met eenparigheid van stemmen goedgekeurd en gisteren door den Priester- en Burgerstand toegestaan; de Boeren- en Ridderstand hebben hun besluit tot heden uitgesteld. Een lid van de geheime commissie verklaarde met betrekking tot deze aangelegenheid in den Priesterstand het volgende: »Zijne Majesteit had meermalen verklaard dat het de bedoeling niet was den oorlog te verklaren, maar slechts zulke voorbereidende maatregelen te nemen, die vereischt werden om de Noordsche, vereenigde rijken voor mogelijke vijandelijke invallen te beveiligen. Zijne Majesteit had het nemen dezer maatregelen als noodzakelijk beschouwd, niet wegens Denemarken, maar ten einde eigene zelfstandigheid en veiligheid te verzekeren De vraag betrekkelijk Sleeswijk, welks betrekking tot Denemarken door eenige andere mogendheden, doch niet door Zweden gewaarborgd is, gaat op dit oogenblik Zweden niet aan; daarentegen zoude een vijandelijke aanval op Jutland en de Deensche eilanden van zulk een' dreigenden aard zijn, dat men er noodzakelijk op bedacht moest wezen het gevaar van Zweden af te wenden. De gevolgen eener geheele onzijdigheid in deze zaak zoude even treurig kunnen worden, als eene deelneming zelve! Tot nu toe weet men alleen dat men rusteloos voortgaat met het maken van toerustingen en dat een observatie-leger van 16,000 man in de Zuidelijke provincie Schonen zoude bijeengebragt worden. — Het valt niet te ontkennen dat alhier in onderscheidene streken veel deelneming in de zaak der Denen betoond wordt, benevens een ijverig streven om hun met geldelijke ondersteuningen in hunnen moeijelijken toestand te hulp te komen. Zoo kwamen bij voorbeeld den vorigen zondag alhier meer dan 200 studenten van Upsala, om door een concert, ondersteuning voor de Denen in te zamelen. — Ook Noorwegen heeft zich zeer bepaald voor de *heilige en regtvaardige* zaak der Denen verklaard en alzoo het onomstootelijk bewijs gegeven, dat Zweden ieder oogenblik Noorwegen als een integrerend deel van het koningrijk Zweden, volgens het door Denemarken met Sleeswijk gegeven en door de Noorwegers goedgekeurde voorbeeld, bij zich zoude kunnen inlijven. Deze zaak moet voor Zweden van het grootste gewigt zijn. — Het *Aftonbladet* heeft zich tegen dit Scandinavische denkbeeld — als te zeer naar buiten gerigt en anti-Germaansch — op eene nadrukkelijke wijze verklaard, en vormt ook tegen de ondernomene uitrustingen, die een oorlog met Duitschland ten gevolge zouden kunnen hebben, eene hevige en scherpe oppositie. Ook het regt van Denemarken, Sleeswijk voor een integrerend deel te verklaren, schijnt het niet te willen erkennen. Zelfs het behoudende dagblad *Tiden* heeft met eenen fanatieken Scandinaviër, die nog daarenboven een Engelschman is en zich volgens zijn eigen zeggen slechts als *reiziger* alhier ophoudt, en niet alleen als publicist alhier, maar ook in Noorwegen en zijn eigen vaderland voor de *heilige* zaak der Denen te strijden, op eene zeer eervolle wijze eene lans gebroken. Zweden treedt in eene grootsche stelling voor Scandinavië op. Mogten zijne stamverwante Duitsche broeders dit toch erkennen en behartigen; mogten zij de hun met vriendschap, ter bemiddeling en verzoening gereikte hand, met betrekking tot Denemarken als magtigere en overwinnaar, op billijke voorwaarden met toegevendheid handelend, vatten, en zulke waarborgen geven, *die elke vijandelijke gezindheid tegen Scandinavië voor eene hersenschim verklaren.* — Eene gewigtige tijding moeten wij nog uit het *Aftonbladet* mededeelen. In het nommer van gisteren heet het namentlijk: In het nommer van *Dagligt Allehandä* van heden komt in een' Deenschen brief van Randers van 28 april, onder anderen de volgende merkwaardige mededeeling voor: »Men gelooft, dat de Koning met toestemming der ministers en Standen besloten heeft, over geene vredesvoorwaarden te onderhandelen, voor dat het zuidelijke Jutland (Sleeswijk) onverminderd weder het onze is, en wanneer dit, volgens de wille Gods, buiten de grenzen der mogelijkheid ligt, alsdan Denemarken van de lijst der koningrijken te schrappen en de *republiek* in de overige deelen van den tegenwoordigen Deenschen staat af te kondigen. Wanneer de Vorsten van Europa kunnen aanzien dat het oude Denemarken verbrokkeld wordt, dan zouden zij misschien later het verhevene schouwspel zien, dat een Koning, fier en vrijwillig, doch onder de tranen van zijn volk, van zijnen troon stijgt, om de eerste burger van zijn land te worden, en dat het volk in het vervolg voor den edelen vorst even veel liefde en nog meer eerbied koestert dan vroeger.

DUITSCHLAND.

Hamburg, *16 mei.* In Jutland loopt het algemeen (nog bevestiging verdienende) gerucht, dat de Koning van Denemarken zich te Roeskilde had laten kroonen, en den Kroonprins van Zweden geadopteerd had.

— De Zweedsche landmagt bestaat thans uit 140,143 man, de landweer ingesloten; de Noorweegsche 24,012; de Zweedsche zeemagt 28,031, de Noorweegsche 29,325 man. De Zweedsche vloot voert 1841 kanonnen en 456 karonades. Het Zweedsche leger te land heeft slechts 128 stukken geschut.

— Luidens de halfofficiëele *Berl. Ztg.*, is het Kopenhagen verschijnende, is het onwaar, dat Zweden zich van alle inmenging met de Sleeswijksche aangelegenheid verschoond had. Zweden zal veeleer Denemarken allen bijstand verleenen; en dit berigt schijnt zich daardoor te bevestigen, dat uit Karlskroon van 2 dezer geschreven wordt, dat aldaar het bevel was ontvangen om een korvet, een brik en eene stoomboot zoo spoedig doenlijk uit te rusten, ten einde zij, benevens het fregat *Eugenie*, den 20sten dezer zouden kunnen uitzeilen. En op den 8sten mei is te Christiania het bevel ontvangen, om 3000 man Noorweegsche troepen dadelijk naar het observatie-korps, dat in Schonen bijeengetrokken zal worden, af te zenden. Dit getal troepen is het grootste, dat de Koning zonder magtiging der Storthing over de grenzen zenden mag. Te gelijker tijd zullen geldaanvragen, ter dekking der kosten, aan de Storthing gedaan worden.

Volgens dezelfde courant moet de naar Petersburg gezonden heer *v. Lewetszow* gunstige tijdingen hebben medegebragt, en zou de Russische vloot, onder het bevel van den Grootvorst *Konstantijn*, spoedig aankomen. Ook dit gerucht verdient eenig meerder geloof, daar de Gothenburger *Handels und Schiffarths Ztg.* van 11 dezer, uit Stokholm berigt, dat aldaar de Russische Grootvorst aangekomen was, om zijne reis naar Kopenhagen dadelijk voort te zetten.

Posen, *14 mei.* Gisteren hebben de Polen wederom eene geduchte nederlaag geleden. Een groot gedeelte der schijnbaar verdwenen hoofdmagt kwam bij Exin weder plotseling te voorschijn. Generaal *Herichfeld* hield zijn hoofdkorps verborgen en lokte hen door kleine afdeelingen tegen hen te zenden geheel in de vlakte. Daarop rukte hij met zijne gansche magt op hen los, en liet zijne artillerie aanhoudend met schroot op hen vuren. Het verlies der insurgenten aan dooden en gewonden is zeer groot. De overigen zijn gevangen genomen.

Er zijn weder twee regementen infanterie in de provincie aangekomen, zoodat nu iedere stad, zoo klein als groot, eene militaire bezetting zal bekomen; tevens zijn de maatregelen zoodanig genomen, dat al die kleinere afdeelingen zich spoedig vereenigen kunnen, om bij voorkomende noodzakelijkheid de geheele strijdmagt naar de bedreigde punten te kunnen doen opmarcheren.

FRANKRIJK.

Parijs, *17 mei.* De passage *Molière* in de straat *St. Martin* is gisteren nacht het tooneel van een bloedigen strijd geweest. De leden der club der *Regten van den mensch* losten ten een ure na middernacht ettelijke geweerschoten op eene patrouille der nationale garde die daar doortrok, en doodden 2 man; een derde werd gekwetst. Op dit gerucht kwamen verscheidene patrouilles toesnellen, die de passage bezetteden en het huis, waar genoemde club hare vergaderingen hield, binnendrongen. Een burger met eene lantaarn geleidde hen naar de vergaderzaal, waar men plotseling eene losbranding van een twintigtal geweren hoorde. De gids viel oogenblikkelijk dood neder. De nationale garden snelden de duistere zaal binnen, maar vonden er geen clubbisten; die hadden zich in eene belendende zaal teruggetrokken en schoten door gaten in den muur. De insurgenten hebben vervolgens over de daken de vlugt genomen; twee echter zijn gegrepen en door de nationale garde, wier verbittering ten top was gestegen, op staanden voet gefusilleerd.

BELGIE.

† *Brussel*, *18 mei.* De tijdingen der laatste Parijsche gebeurtenissen zijn u waarschijnlijk al toegekomen. Veel indruk hebben dezelve hier niet gemaakt; men verwachtte en ziet aan. Het eenigste uitwerksel dat ze op de overgroote meerderheid der Belgische natie kunnen doen, is dezelve nog meerder van het republikeinsche stelsel afkeerig te maken. De drie kopstukken van onze gemeenebestvrienden, de heeren *Gendebien*, *Castiau* en *Jottrand*, bevonden zich te Parijs en nog wel in eene der tribunen, tijdens de voorbeeldelooze zitting van de Nationale Vergadering op 15 dezer. Indien die heeren, die nu zelven ooggetuigen waren van de *voortreffelijkheid* van het Fransche regeringsstelsel op het onze, ditmaal hunne republikeinsche droomen niet laten varen, dan, geloof ik, mogen wij ons overtuigd houden, dat het hun min om het geluk des volks, dan wel om hun eigen persoonlijk belang te doen is, wanneer zij onzen regeringsvorm willen veranderen. — Sedert eenige dagen verschijnen er hier een paar nieuwe republikeinsche bladen. Het eene, dat dagelijks verschijnt, is wèl opgesteld. Onnoodig u te zeggen dat het ondanks dat al weinig bijval vindt. Het eenigste vraagpunt, dat het tot genoegen van allen behandelt, is dat der verwijdering van den ontzaggelijken zwerm vreemdelingen uit onze publieke administraties. Men zegt, dat er, zoodra de wet ter afschaffing van het zegelregt op de dagbladen zal gestemd zijn, nog vijf of zes nieuwe organen zullen uitkomen.

— De Kamer der Volksvertegenwoordigers schijnt de tegenwoordige zitting te willen rekken. Over eene maand sprak men alreeds, dat zij spoedig zou uiteengaan, en nog blijven haar thans verscheidene gewigtige wets-ontwerpen te behandelen. Het voornaamste, dat aanleiding zal geven tot de hevigste discussiën, is het ontwerp van parlementaire hervorming. Ons ministerie, dat bij zijne optrede zoo fier op deszelfs voorganger, het ministerie *de Theux*, nederzag en zoo geweldig smaalde op de fonctionnaristen-representanten, deinst terug, nu het er op aankomt te bewijzen, dat het niet slechts in woorden liberaal is, en weet maar niet wat uit te vinden, om een goed getal van die voor elk ministerie zoo buigzame ambtenaren-vertegenwoordigers in de Kamer te houden. De vroegere oppositie- en thans ministerie-tolken spreken nu juist in denzelfden zin als voor een jaar de bladen die het katholijke ministerie verdedigden. — Eene wet die de heer *Rogier* insgelijks eenen ergen knak heeft gegeven is degene waarbij aan de *Algemeene Maatschappij* alhier wordt toegelaten voor 20 millioen nieuwe briefjes in omloop te brengen, om daarmede ons dépôt van de spaarkas te redden die anders, bij den slechten toestand der societeit, groot gevaar liep. Het publiek keurt te meer die wet af, daar het tot hiertoe eene bewezene zaak blijft, dat de operatiën dier societeit zoowel voor het publiek, als voor het gouvernement en het grootste getal der actionarissen een waar geheim zijn gebleven. — De Antwerpsche dichter *van Kerckhoven* heeft een vaderlandsch lied uitgegeven, dat door den bekenden komponist *Gregoir* in muzijk gesteld, veel geestdrift opwekt. Het is getiteld *Belgiës vrijheid.* — Het mislukken der onderhandelingen van den heer *de Jagher* te 's Hage baart veel misnoegen.

Binnenlandsche Berigten.

Amsterdam, *19 mei.* Naar men verneemt, is de afsluiting van den ringdijk van het Haarlemmermeer thans genoegzaam volbragt, en is de Leeghwater gereed, om des gevorderd dadelijk te werk worden gesteld. Men heeft nog geringe openingen behouden, die in zeer korten tijd kunnen worden gedigt, om van den steeds afnemenden stand van Rijnlands boezem-water gebruik te maken, ten einde zich nog kosteloos van eene niet onaanzienlijke hoeveelheid water te ontdoen. Zoodra die boezem op zekere hoogte zal zijn gedaald, zal de sluiting geheel worden tot stand gebragt, en men een begin maken met het opvoeren en uitstorten van het water uit den alzoo afgesloten polder. De beide andere stoomwerktuigen, *de Lynden* en *de Crucquius*, zijn verre gevorderd, en zullen met den meesten spoed worden voltooid, zoo dat zij met de *Leeghwater* daartoe kunnen medewerken.

— Een aantal ingezetenen der hoofdstad hebben in de redevoering van den minister van Justitie van 13 mei ll. aanleiding gevonden, tot het navolgend adres aan den Koning, waarvan een exemplaar ter teekening is ter nedergelegd bij den boekverkooper *Joh. Muller*, in de Kalverstraat, bij den Dam.

»SIRE!

»De ondergeteekenden, ingezetenen der hoofdstad:

»Gezien hebbende de verklaring, door den heer minister van Justitie afgelegd, in de vergadering van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, op den 13den dezer, houdende, dat het ontwerp van gewijzigde grondwet, aan Uwe Majesteit voorgesteld door de daartoe door haar benoemde commissie, is openbaar gemaakt opdat Uwe Majesteit het oordeel van het volk daarover zou leeren kennen, en dat het nu daarvoor moet gehouden worden, alsof de algemeene stem der natie zich heeft uitgedrukt in de geschriften en petitiën, over dat onderwerp publiek gemaakt of aan Uwe Majesteit gerigt.

»Veroorlooven zich, tot Uwe Majesteit zich te wenden met de navolgende verklaring:

»Dat zij ondergeteekenden, voor zoover zij zich hebben onthouden van hunne verschillende meeningen te doen kennen, omtrent hetgeen zij zouden wenschen in eene gewijzigde grondwet te zien opgenomen, door die terughouding geenszins willen gerekend worden eenig oordeel, hoedanig ook, te hebben te kennen gegeven over het bedoeld ontwerp van gewijzigde grondwet.

»De ondergeteekenden leggen deze verklaring af, ten einde zich voor te behouden eene vrije beoordeeling der ontwerpen van veranderde grondwet, welke het Uwe Majesteit zal goeddunken te eeniger tijd aan de overweging der Staten-Generaal voor te stellen.

»En zij verzoeken Uwe Majesteit, te gelooven aan de opregtheid hunner wenschen voor eene *spoedige voltooijing* van *verbeterde. staatsinstellingen* en voor den voorspoed van Uwer Majesteits regering."

(*Amst. Ct.*)

's Gravenhage 29 *mei.* Heden ten een ure is de raad van ministers wederom vergaderd geweest. Al de ministers waren daarbij tegenwoordig.

— Men verzekert, dat Z. Exc. graaf *Schimmelpenninck* zich morgen uit deze residentie, over Rotterdam, naar Londen zal begeven, om aldaar de betrekking van buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van de Nederlanden bij het hof van St. James te hervatten.

— Men verneemt, dat het besluit, waarbij de Koning den baron *Bentinck* benoemd heeft tot minister van Buitenlandsche Zaken *ad interim*, tevens inhoudt, dat de betrekking van buitengewoon gezant der Nederlanden bij het Brusselsche hof voorloopig onvervuld zal blijven.

— De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft, in hare zitting van 17 dezer, *aangenomen* het ontwerp van wet, waarbij het tijdstip, vastgesteld bij de wet van 1818, voor de haringvangst, veertien dagen wordt vervroegd, welk ontwerp van wet door de Tweede Kamer, in hare laatste zitting, is aangenomen. De visschers zullen derhalve den 10den juni, des middernachts, hunne netten kunnen uitwerpen. Men spreekt ook van aanzienlijke verbeteringen, die in het reglement over de visscherij, dat tegenwoordig in werking is, zullen worden gebragt en die eenen heilzamen invloed op dien tak der nationale nijverheid zullen uitoefenen.

ARNHEM, 30 *mei.*

In het nommer van ons *Bijblad* van heden, hebben wij medegedeeld: 1. *Onze toestand ;* 2. Binnenlandsche berigten: *De heer* Osswaarde, *de heer* Bentinck; *de heer* Duymaer van Twist; *de* Kamper Courant *over den heer* Thorbecke; *Uitnoodiging van den heer* van Hoeij Schilthouwer *in de* Utrechtsche Courant; *adres van den heer mr.* J. de Bosch Kemper c. s.; *Limburgsche verkiezingen*; *ministerieële kennisgeving ; Leegwater- en Y-acht-club-berigt* enz. 3. Buitenlandsche berigten: *Laatste tijdingen uit Parijs, Italië, Zwitserland, Duitschland, het Noorden, Pruisen, Oostenrijk en Turkije.*

— Men leest in de *Kölnische Zeitung* :

»*Amsterdam*, 27 *mei.* De Koning is heden niet — zoo als dit vroeger door hem was bepaald — in deze stad aangekomen: Zoolang het ministerie niet voltallig is, kan men op de komst van Z. M. niet rekenen. — De heeren *Schimmelpenninck* en *Nepveu* hebben beide, na hunne aftreding als ministers, brochures in het licht gegeven, waarin zij hunne staatkundige inzigten zoeken te regtvaardigen. Deze bewijzen ten duidelijkste dat de voorstanders van vooruitgang gelijk hadden, toen zij hun van het begin af geen vertrouwen wilden schenken. — De jongste tijdingen uit Parijs hebben alhier onder de kooplieden grooten schrik veroorzaakt.

»*'s Gravenhage*, 27 *mei.* Het is jammer dat de troon van Holland niet vacant en de Keizer van China niet disponibel is, want dan zou zich geen geschikter kandidaat dan deze voor gene kunnen opdoen. Holland is het Hemelsche rijk van geduld en langzamen vooruitgang. Naauwelijks zijn de Kamers bijeen, of er heeft eene verandering van ministerie plaats. De ministers hebben het over het ontwerp van herziening niet eens kunnen worden, nieuwe leden moeten plaats nemen; de zaak moet andermaal onderzocht en bediscussiëerd worden, en ondertusschen neemt de Kamer, die nauwelijks bijeengekomen is, wederom voor drie of vier weken rust. Maar hoe nu, indien de nieuw opgetredene ministers het wederom over het ontwerp van herziening niet eens kunnen worden en na verloop van eene maand al weder eene verandering van ministerie plaats heeft? Er is geen grond, waarom deze commedie geen geheel jaar zou kunnen voortduren — wanneer het volk zich dit laat welgevallen."

Particuliere Correspondentie.

's Gravenhage, 27 *mei.*

Ons ministerie is nog steeds het hoofd kwijt; dit zult gij trouwens wel reeds aan de *speech* van *Dirk Donker* bemerkt hebben. Hoe de *Nieuwe Rotterdamsche* er zoo over opgetogen was, begrijp ik niet. Wat kan men de menschen toch met weinig tevrede stellen! Het is zeker om ons over het gemis van het *hoofd* te troosten, dat men ten minste een *Voet* aan het ministerie heeft gegeven. Ik weet niets geen kwaad van den man; geen goed ook. Voor minister van Buitenlandsche zaken zal een zekere baron *Bentinck* figureren; iemand van wien men nooit heeft hooren spreken, en die in vergetelheid zou geleefd hebben en gestorven zijn, zoo men hem niet van onder de asch had opgerakeld. Het is zoo wat een liberaal *à la manière de Schimmelpenninck*, één van die *utilités* zoo als men ze wel eens in de gezelschappen aantreft; die men vraagt als veertiende persoon, om niet met dertien aan tafel te zitten, of die bij het omberen met de lummel moet spelen als er rond wordt gepast.

Lord *Schimmelpenninck* kon zijn president-ministerschap niet laten glippen, zonder, even als de Parthen, bij zijne vlugt nog een pijl af te schieten. Arme graaf! moest uwe nieuwbakken liberaliteit eenen zoo ontijdigen dood sterven! Moest de bloem reeds bij het eerste ontluiken geknakt worden! Moest uw roman, die zoo vrolijk begon, zoo snel een tragisch einde nemen! Waarlijk, het is hard »in uwe positie!"

Ik hoop toch dat gij het boekske van lord *Schimmelpenninck* gelezen hebt? ik kan het u aanraden want het is regt amusant. Vrees niet dat gij er u te veel bij zult moeten inspannen; een van zijne merkwaardigste eigenschappen is, dat er geenerlei *betoog* in is. Niets dan *opiniën*, geen *argumenten*. Het ontwerp der commissie heeft eene strekking »welke *de ondergeteekende* als allergevaarlijkst meent »te moeten beschouwen" (bladz. 7); het behelst onderscheidene bepalingen, »welke *hem* voorkomen tot »zeer nadeelige uitkomsten te zullen leiden," (*eodem*). Het ontwerp schijnt als het ware eene nieuwe proeve te zijn, om het koningschap op republikeinsche vormen en instellingen te doen rusten, »eene proeve »welke de ondervinding geleerd heeft, dat tot de »allerongelukkigste uitkomst leidt." (bladz. 8). De *ondervinding*, zoo als gij weet, leert altijd, wat de spreker niet weet te bewijzen. »Hij" (natuurlijk *de ondergeteekende*) »is van oordeel, dat dergelijke »nieuwe redactiën niet te verkiezen zijn boven de »kleur der tegenwoordige grondwet" (bladz. 11). Vraag mij, o in 's Hemels naam niet, wat »redac»tiën *boven de kleur der grondwet*" zijn, want ik weet het niet. Met de strekking van artikel 55 kan »de ondergeteekende niet instemmen. Hij houdt het »voor *volstrekt noodig* dat de kroon hieromtrent de »meest mogelijke vrijheid behoude" (bladz. 12). Het *waarom* is hier, gelijk elders, in de pen gebleven. Zoo gaat het het geheele boekje door. Het bewijs blijft »de ondergeteekende" steeds schuldig. Hij »meent" slechts, »keurt af" of »stemt niet in." Of hij nog steeds naar de *redenen* zoekt, maar het boekje slechts vooraf zond, omdat hij ze niet zoo gaauw vinden kon, weet ik niet.

De eerste phrase van het boekje is merkwaardig: »Ik heb mij nimmer door geschriften aan mijne »landgenooten trachten *op te dringen*." Dus is het thans voor de eerste maal? Maar, lieve graaf, speelt uwe memorie u hier niet eene leelijke poets? Vergat gij daar dien fameusen brief niet, bij welken gij u opdrongt, om, een volledig ministerie te formeren en, toen men uwe laatdunkenheid beschaamd maakte en gij bemerktet dat gij u op eene grove wijze vergist had, dien tweeden brief, bij welken gij u aanboodt, thans ten minste een *tijdelijk* ministerie te mogen vormen? Of zijn die brieven geene »geschriften?"

Indien gij u nooit door »geschriften" aan de natie kenbaar hebt gemaakt, en evenmin door uwe redevoeringen, en evenmin door uwe *handelingen* —, wat verwondert gij u dan, dat de natie met misnoegen zich uwe onbekendheid zag op den voorgrond schuiven en zich wrevelig van uwe arlequinaden afwendde?

De »Britsche constitutie" speelt in het boekje van den graaf de hoofdrol; het is er de schering en de inslag van, een *idée fixe*, eene hallucinatie die zich van het hoofd van den armen graaf heeft meester gemaakt. Bewijzen? Welaan:

Bladz. 7: »Aan de Kamer is duidelijk te ken»nen gegeven, dat het aan dezelve aan te bie»den ontwerp van gewijzigde grondwet op dezelfde »beginselen zoude rusten, waarop de staatsregeling van »een *naburig rijk*, dat daarvan, gedurende eene »reeks van jaren de beste vruchten geplukt heeft, »gevestigd is. De *Britsche constitutie* toch" enz.

Bladz. 10: »De ondergeteekende kan niet onop»gemerkt laten, het onderscheid, hetwelk de verge»lijking oplevert van zoodanige bepalingen met de »magt, welke de *Britsche grondwet* aan de kroon »en Kamers vereenigd toekent, en die in dat land »tot een spreekwoord voor alles omvattend vermo»gen is geworden!

Bladz. 14: »Het is daarom ook gedeeltelijk dat *in* »*Engeland* aan de keuze bij graafschappen, boven »en behalve de keuze der borroughs of gemeenten, »zoo veel wordt gehecht." Op bladz. 15 wordt alweder naar »een *naburig* land" verwezen.

Bladz. 16: »Kan men in het minst volhouden, »dat zoodanige bepalingen iets opleveren wat naar de »hechtheid of achtbaarheid, wat naar het verheven »standpunt zweemt, waarop de *Britsche staatsrege»geling* haar Hoogerhuis plaatst?" Op bladz. 17 wordt met eene zucht de bedenking gegrond verklaard: »dat men in Nederland geene Kamer kan »daarstellen, volkomen gelijk aan het *Britsche Hoo»gerhuis*," en op bladz. 18 wordt geleerd hoe eene Eerste Kamer »nuttig" en »doelmatig" kan werken, al wordt zij »welligt nog niet *volmaakt* datgene »wat de *Britsche* Eerste Kamer is."

Bladz. 25: »De *Britsche staatsregeling* is tot »een zoo hoogen graad van volmaaktheid geko»men," enz.

Bladz. 28: »De ondergeteekende begrijpt, dat eene »republiek met de daarvan onafscheidbare vereisch»ten kan bestaan — dat eene monarchie met het »vertegenwoordigend stelsel volmaakt te vereenigen »is, (het voorbeeld daarvan is bij onzen *Britschen* »*nabuur* te vinden)" enz.

Bladz. 30: »Toen ik de taak" (van het presidentschap) »aanvaardde, deed ik dit, voor zoo verre »mij betrof, in de uitdrukkelijke vooronderstelling, »dat het mogelijk zoude zijn eene gewijzigde staats»regeling voor het koningrijk te verkrijgen — *eene* »*staatsregeling gegrondvest op de beginselen der* »BRITSCHE CONSTITUTIE, *naar de behoeften van* »*onzen landaard en van den tegenwoordigen tijd* »GEWIJZIGD."

Gij ziet, het is eene volslagene monomanie. De »Britsche constitutie" is voor lord *Schimmelpenninck* wat voor den kwakzalver de Holloway-pillen zijn, geschikt voor alle ziekten en alle gestellen. Men verhaalt hier dat er een plan bestaat, om op de Kneuterdijk een standbeeld voor den mislukten minister-president op te rigten, met het inschrift:

AAN LORD SCHIMMELPENNINCK,

Angliserend en geängliseerd.

De voorstanders en vereerders der »Britsche »constitutie."

ANNO MDCCCXLVIII.

Vergun mij u nog het een en ander uit des graven hersenvrucht aan te bieden, want ik kan zoo gaauw niet van het dierbaar boekje scheiden.

Art. 10 van het ontwerp:

Het regt der ingezetenen tot vereeniging en vergadering wordt erkend, behoudens eene wet, de uitoefening regelende in het belang der publieke orde.

»Met dit artikel kan de ondergeteekende zich niet »vereenigen, omdat" (let nu wel op, *omdat*) »hij »oordeelt dat de woorden *in het belang der publieke* »*orde*, aan het slot der zinsnede voorkomende, elke »vereeniging of vergadering *krachtens de grondwet* »wettigt, wanneer zij slechts niet van dien aard is, »dat zij bepaaldelijk de openbare orde stoort, ter»wijl het intusschen voor het algemeen belang, in »meer dan één opzigt noodig is, dat de wetgeving, »die de uitoefening van het regt van vereeniging en »vergadering zal regelen, niet binnen die *enge grens»bepaling* worde beperkt."

Wat zegt gij er van? De graaf kan zich met deze bepaling niet vereenigen, »omdat" — let wel op, *omdat* — zij alle vereeniging of vergadering wettigt, die niet de »publieke orde" stoort. Dus wil de graaf vereenigingen beletten, die »*niet*" de openbare orde storen! Op grond waarvan? van »algemeen belang". Wat kan het »algemeen belang" zijn, dat belet wat *niet* de openbare orde stoort? Behoort iemand, die zoo iets durft schrijven en laten drukken, niet in het *Hôpital des Incurables* te huis? Of wilde graaf *Schimmelpenninck* zich zelven persifleren?

Waarom ontbrak juist hier, bij het echt Engelsche volksregt van *meeting* en *association*, het beroep op de »Britsche constitutie"? Zou men niet juist in Engeland aan een minister, die vereenigingen wilde beletten, welke *niet* de publieke orde storen, al zeer spoedig eenen zetel in Bedlam aanbieden?

Bij de aanmerking op het ontwerp der commissie tot zamenstelling der Eerste Kamer geeft de graaf als ééne der redenen tot afkeuring op:

»Op de verkiezing der leden van de Eerste Kamer, »volgens het ontwerp, *mist de Kroon allen invloed.*" Gij ziet, dat de graaf soms naïf wordt. De Kroon mist allen invloed op de zamenstelling der vertegenwoordiging! Welk eene ramp! Graaf *Schimmelpenninck* heeft een ander plan:

»Men kon degenen die, in ons land, eene zekere »matige som in de *grond*belasting" (let wel op, alléén in de *grond*belasting, eene vertegenwoordiging van *land*bezitters dus), »betalen, en dus eene an»dere soort van kiezers dan die der Tweede Kamer, »de keuze van candidaten in driedubbelen getale »laten doen, en in alphabetische lijst aan den Ko»ning uit de provinciën toezenden, waaruit Zijne »Majesteit dan de benoeming voor het leven *naar* »*welgevallen* zoude kunnen doen.

»Bij zoodanige krachtige en meer uitgebreide in»stelling der Kamers zoude, uit hoofde der verschil»lende wijze van verkiezing, de Tweede Kamer zelve »haren president *en de Kroon dien van de Eerste* »*Kamer moeten benoemen*," (waarom?) »en, met »het oog op de uitbreiding van het getal der leden, »gerustelijk *eene beslissende stem* aan den president »kunnen overgelaten worden, hetgeen zoowel ver»traging als moeijelijkheden kan voorkomen." *Bewijs* van de stelling? Geenerlei; alweder opinie zonder argument.

In het hoofdstuk *over de godsdienst* »betreurt de »ondergeteekende diep, dat de commissie, door dat »artikel (162) in haar ontwerp te plaatsen, eens»deels als bij voorraad, een punt heeft willen be»slissen, dat zij beter *onaangeroerd* aan de wet had »kunnen overlaten, en dat zij, anderdeels, een stel»sel heeft aangeprezen, dat de *bestaande* orde van »zaken, voor zoo ver de hervormde kerk betreft, »geheel verandert." Hoe vindt gij het? De graaf hervormer en grondwetgever, wil de punten, waar hij geen weg mede weet, »onaangeroerd" aan de wet laten, alsof de commissie niet juist bepaald er

voor was, alle die teedere en kwetsbare punten »aan te roeren." Hetgeen volgt is, zoo mogelijk, nog fraaijer. Ziehier hoe graaf *Schimmelpenninck* te velde trekt, tegen het voorstel der commissie, dat het grof misbruik wilde wegruimen, waarbij aan de gemeenten, tegen hunnen zin, leeraren worden opgedrongen: »Ten andere is het artikel in strijd »met het stelsel, dat tot dusverre voor de protes»tantsche kerk de beste vruchten heeft gedragen, »en vestigt te dien opzigte eenen staat van zaken, »dien de ondergeteekende *gevaarlijk* beschouwt." (het bewijs is weder in de pen gebleven), »want »alle bemoeijing, niet alleen met de *keuze*, maar »zelfs met de *benoeming*, van de leeraars der pro»testantsche gemeenten, wordt aan het bestuur »ontnomen, en, in effecte, onze geheele kerkelijke »inrigting gedesorganiseerd." Ziet gij, hoe de *behouder* hiervan onder het kleed van den liberaal uitkijkt? Het is eene grief, dat »de *bestaande* orde »van zaken" veranderd wordt en de commissie was ingesteld om te *veranderen*. Het is eene grief »dat »de bemoeijing met *keuze* en *benoeming* der protes»tantsche leeraars *aan het bestuur* ontnomen wordt" en dat »onze geheele kerkelijke inrigting *gedesorga»niseerd* wordt," alsof het niet juist de taak der commissie was, het verkeerde te desorganiseren om het daarna voor goed weder te reorganiseren. En dan zelfs niet het eenvoudigste argumentje om het *goed* van het »bestaande" en het *kwaad* der »verandering" en, der »desorganisatie" aan te toonen.

Ex ungue leonem. Behoef ik er iets verder bij te voegen, om u den »ondergeteekende" te leeren kennen? Heb ik nog noodig u den man te leeren kennen, die het als eene grief optelt, dat het ontwerp »er »zich tevens op schijnt toe te leggen, om alle oude »vormen, formulieren en benamingen in onze be»staande grondwet uit te wisschen, door het *opzet»telijk*" (*horribile dictu*, het *opzettelijk!*) »verande»ren zelfs van stijl en redactie." En zulke warhoofden durven zich bij ons nog op den voorgrond zetten, worden door ervarener dan zij, voor staats[m]annen uitgemaakt, en hebben dan wanneer hunne onbeduidendheid in het helderste licht wordt geplaatst, nog de onbeschaamdheid over miskenning te klagen, ja durven op het papier stellen: »hoezeer »ik, weinige dagen te voren, geen twijfel zou ge»voed hebben, of onze aangelegenheden waren op »eenen doelmatigen voet te regelen, beschouwde ik »dezelve sedert dien tijd *als zoodanig uit haar ver»band gerukt* en de gesteldheid daardoor zoodanig »veranderd, dat ik daarin bijna onoverkomelijke »bezwaren te gemoet zag." Wat zegt gij er van? Lord *Schimmelpenninck* zou de aangelegenheden zeer goed »op eenen doelmatigen voet" geregeld hebben, zoo de heeren *Storm*, *Dirk Donker Curtius*, *Luzac*, *Thorbecke*, en *de Kempenaer* ze niet »uit haar verband" hadden gerukt. Laat ons nu s. v. p. over den graaf stilzwijgen. Wij hebben reeds *ad nauseam usque* genoeg van hem gehad.

Het eerste debuut der nieuwe acteurs is erbarmelijk afgeloopen. Wacht maar: het Jan Klaasenspel is nog niet gedaan; Nederland heeft nog stof genoeg voor politieke Hanswoorsten. Er zal nog menige wassen neus worden aangezet, eer wij ons uit dien modderpoel hebben uitgewerkt.

Advertentiën.

Marktprijzen.

ARNHEM, 19 mei.

Oude Weit van *f* 0.00 tot *f* 0.00; *Nieuwe Weit* van *f* 6.50 tot *f* 9.00; *Rogge* van *f* 5.25 tot *f* 5.75; *Boekweit* van *f* 5.40 tot *f* 6.60; *Garst* van *f* 3.50 tot *f* 4.00; *Friesche Haver* van *f* 0.00 tot *f* 0.00; *Voerhaver* van *f* 2.60 tot *f* 3.25; *Witte Boonen* van *f* 0.00 tot *f* 0.00; *Paardeboonen* van *f* 6.00 tot *f* 0.00; *Graauwe Erwten* van *f* 0.00 tot *f* 0.00; *Groene Erwten* van *f* 8.00 tot *f* 0.00; *Geele Erwten* van *f* 6.25 tot *f* 0.00; *Koolzaad* van *f* 0.00 tot *f* 0.00; *Aveelzaad* van *f* 0.00 tot *f* 0.00; *Klaverzaad* van *f* 00.00 tot *f* 00.00; *Aardappelen* van *f* 2.10 tot *f* 2.50; *Boter* van *f* 0.60 tot *f* 0.70 *het pond.*

Waterhoogte te Arnhem.

Den 20 Mei 1 El 7 Palm 7 Duim; gew. 0 D. gev. 3 D.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.